

вопросу можно встретить лишь краткие определения резюме и частные рекомендации по составлению таких документов. Поэтому дальнейшее исследование данного жанра деловой коммуникации представляется актуальным и прагматически оправданным.

Ключевые слова: резюме, документ, деловая коммуникация, делопроизводство.

Summary. The article contains a brief attempt to describe such a new genre of Russian business communication as resume. Since its novelty resume is still not standardized, has no strict form, More other there are only short definitions and writing recommendations in the special literature dealing with resume. That is why further research of this genre of written communication seems to be interesting and topical.

Keywords: resume, business paper, business communication, office work.

УДК 811.81'38

Яценко Н.О.

ПОЛІТИЧНІ ІННОВАЦІЇ В МОВІ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Функціонування української мови в сучасних засобах масової інформації безпосередньо пов'язане з процесами неологізації. Як стверджує О.А.Стишов, “неологізми – це слова, словосполучення, фразеологізми, окремі їхні значення, що з'явилися на певному етапі розвитку мови для позначення нових реалій і понять, периферійних номінацій, актуалізація яких зумовлена соціальними і територіальними чинниками функціонування літературної мови, а також оказіоналізми (індивідуально-авторські новації), використані одноразово в мовній практиці певного автора, видання, редакції чи в конкретному тексті” [1, 46].

Найвиразніше місце в мовній репрезентації ідеологічних понять та концепцій належить суспільно-політичній, або політологічній, лексиці і термінології. Метою запропонованої розвідки є окрема спроба класифікації нової запозиченої суспільно-політичної лексики в мові сучасних українських засобів масової інформації. За нашими спостереженнями, нова запозичена суспільно-політична лексика – це група слів, яка вживається на позначення суспільно-політичних реалій; до активного складу мови вона ввійшла порівняно недавно і ще, як правило, не повністю засвоєна мовною свідомістю народу. Водночас важливою особливістю сприйняття нових слів є те, що вони сприймаються саме як нові. Значення нових слів часто не є зрозуміле для переважної частини носіїв мови і вимагає окремих пояснень. Сьогодні можна виокремити найбільш актуальні причини іншомовних запозичень і виникнення нових слів:

1) вони виникають як найменування нової реалії, нового предмета, що з'явився у суспільному житті (*маркетинг, бренд*);

2) нові слова означають явища, які і раніше були притаманні для життя суспільства, проте не мали відповідного позначення, оскільки їх існування замовчувалося. Це слова на зразок *мафія, рекет, відмовник* (той, хто відмовляється від виконання своїх обов'язків, зокрема від служби в армії);

3) нове слово є більш зручним поясненням того, що раніше називалося словосполученням (*рейтинг* – показник оцінки чиєї-небудь діяльності...);

4) нові слова виникають унаслідок необхідності підкреслити часткові зміни соціальної ролі предмета в змінному соціумі (*офіс* – контора, службове приміщення, ощадбанк – *насамперед* ощадна каса);

5) запозичення нових слів зумовлене впливом іноземної культури, насамперед модою на іншомовні слова.

Як було вже зазначено, суспільно-політична лексика – це група слів, властива для періодичної преси і публіцистичного функціонального стилю. Серед лексико-семантичних неологізмів суспільно-політичного змісту розрізняємо дві головні підгрупи – запозичення старі, актуалізовані в останні роки і пов'язані з змінами політичної та економічної системи України, і запозичення нові, які з'явилися в мові недавно. Фактичний матеріал переконливо свідчить, що аналізовану групу лексики можна розподілити на окремі підгрупи за сферами людської діяльності, звідки насамперед взято ті чи інші слова в політичне мовлення:

1. Слова власне політичного дискурсу, а саме: а) *номенклатурні назви (президент, прем'єр-міністр, спікер: Прем'єр-міністри Росії та України Володимир Путін і Юлія Тимошенко в телефонній розмові в п'ятницю обговорили питання міждержавних контактів, намічених на*

найближчий час [“Дзеркало тижня” №42, 31.10.2009]; б) відомств, органів і т. п. (парламент, кабмінівська номенклатура, МОЗ, МінНС, РНБОУ, ДУСя: Спікер парламенту вирішив, “треба зробити все, щоб Чорноморський флот Російської Федерації продовжив оренду баз у Криму і після 2017 року на взаємовигідних умовах” [там само]); в) Термінологія електоральних і суміжних технологій (політичний маркетинг і т. п.): балотуватися, імпичмент, інавгурація, популізм, рейтинг, референдум, електоральний, електорат: Все електоральне меню супиться і усміхається жителям Донбасу: тут і “Вона”, і “Смугастий кролик”, і “Віктор, який усіх чує”, і “силач-письменник”... [“Дзеркало тижня”, №40, 17.10.2009]; г) Найменування політичних партій, рухів, ідеологічних течій та їх учасників (“Фронт змін”, НУНС, УНСО, “тимошенківці”, “сині”, “кличкісти”, “помаранчеві”: Цього разу утрималися від голосування тільки **Бютівці** й підконтрольні їм “**НУНСівці**” [Україна молода, №195, 21.10.2009]; г) Політичний жаргон: (кланово-олігархічна система, мандат, олігарх, харизма, харизматичний: Масова роздача портфелів влади людям Литвина, дітям комуністів, ставленикам **олігархів** зробила шмат виконавчої влади роздутим, а систему – неворотною [“Дзеркало тижня”, №12, 4.04.2009 р.]; БЮТ був і залишається політичною силою одного **харизматичного** лідера, котрий диктує свої правила гри [Там само].

2. Правові терміни, що вживаються в суспільно-політичному дискурсі ЗМІ: пролонгація, колізія, трансфер, делівері, агреман: **Агреман** (згода) на призначення Михайла Зурабова послом Росії в Україні підписано в середу і вчора о 10.00 вручено в МЗС тимчасовому повіреному в справах РФ в Україні Всеволоду Лоскутову [Україна молода, №43, 7.08.2009 р.]

3. економічні терміни: рекапіталізація, рефінансування, хеджування, тендер, дотаційність, своп: Національному банку, якщо він дедалі менше тримає курс, треба зараз більше думати і про інструменти **хеджування** (захисту) від валютних ризиків [“Дзеркало тижня”, №40, 17.10.2009 р.]

4. Релігійні терміни: екуменізм, таліби, архонти, евангелізація: Україна як держава здійснила не так уже й багато пам’ятного. Першою відмовилася від ядерної зброї. Подарувала світові взірць безкровної революції. Явила дивний приклад **екуменізму** [“Дзеркало тижня”, №31, 28.08.2009 р.]

5. Технічні терміни, які означають реалії, що мають велику суспільну значимість: інтернет, інтернет-форум, інтернет-ресурси, грід-технології, драйвери: **Грід-технології** дуже швидко почали застосовувати в науці, медицині, освіті, банківській справі, бізнесі [“Дзеркало тижня”, №45, 5.12.2008 р.]

6. Філософські, культурологічні, соціологічні, лінгвістичні і психологічні терміни: істеблшмент, менталітет, параолімпіада, популізм, тинейджер, хай-тек, спічрайтер: І цілком можливо, його особливою місією і буде психологічна **амортизація** всього негативу, пов’язаного з кризою і безболісним виходом із неї як самих США, так і всього світу [“Дзеркало тижня”, №12, 4.4.2009р.]; Справжній подвиг торік здійснила українська **параолімпійська** збірна, яка посіла четверте загальнокомандне місце на Параолімпіаді та завойувала 74 місце (зокрема 24 золотих) [“Дзеркало тижня”, 28.8.2009 р.]

З погляду структурної організації назви суспільно-політичних реалій поділяються на прості (однослівні), які можуть бути виражені різними частинами мови: багатопартійний, постпомаранчева, гарант, опозиція, секретаріат: В анотації до “**Аве, Ейгора!**” сказано, що “Книжка охоплює період від падіння Берлінського муру до часу, коли **постпомаранчева Україна** стала “нервом”...цивілізаційного протистояння між Росією та Заходом на тлі глобальної світової кризи [“Українське слово”, №39, 6.10.2009 р.] та складені, що утворюються поєднанням двох і більше повнозначних слів: енергетичний закон, національний інтерес, політичні верховоди, безпекова організація, антинатовська пропаганда, Східне партнерство, безпековий простір: Вперше Київ отримав чіткі євроатлантичні перспективи: держави-члени НАТО вперше визнали на найвищому політичному рівні належність України до європейського та євроатлантичного політичного і **безпекового простору** [“Дзеркало тижня”, №40, 17.10.2009 р.]

Серед нових слів, що активно поповнюють лексико-семантичну підсистему будь-якої мови, помітне місце займають словотвірні неологізми. Кожна лінгвальна система використовує закладені в ній можливості морфемного поєднання, а також залучає іншомовні: адмінресурс, політтехнолог, платоспроможність, ліквідність, піаратака, штабісти, десуверенізація: Крок за кроком континент рухається у бік **десуверенізації** національних європейських держав на користь утворення єдиної європейської держави-суверена [“Дзеркало тижня”, №49, 17.10.2009 р.]

Отже, класифікуючи нові запозичені слова суспільно-політичної лексики в мові українських ЗМІ за сферами вживання, переконаємося, що, окрім слів власне політичного дискурсу, які до того ж поділяються на підкласи (номенклатурні назви чиновників, відомств, термінологія електоральних технологій, найменування політичних партій, ідеологічних течій, політичний жаргон), в досліджувану лексичну парадигму входять також окремі запозичені терміни права,

економіки, релігії, технічні терміни на позначення важливих суспільних реалій, а також філософські, культурологічні, соціологічні і психологічні запозичені терміни.

Список використаних джерел

1. Стишов О.А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації): Монографія. – К.: Вид. Центр КНЛУ, 2003. – 388 с. – Бібліограф. С. 289-331.
2. Газета “Дзеркало тижня”.
3. Газета “Україна молода”.
4. Газета “Українське слово”.

Анотація. У статті проаналізовано окремі інновації політологічного характеру в мові сучасних засобів масової інформації. Виокремлено найбільш актуальні причини іншомовних запозичень і виникнення нових слів. Цьому сприяє насамперед поява нових реалій та предметів. Досліджувану лексику за сферами людської діяльності можна розподілити на окремі підгрупи, які є важливим джерелом збагачення політичного мовлення. Окрім слів власне політичного дискурсу, цю лексичну парадигму репрезентують правові, економічні, технічні, філософські, культурологічні, соціологічні та психологічні запозичені терміни, що вживаються на позначення реалій, які мають вагоме суспільне чи політичне значення.

Ключові слова: інновація, суспільно-політична лексика, запозичення, нові поняття, політичний дискурс.

Summary. In the article it was analyzed separate innovations of political science maintenance in the language of advanced mass media. The most actual reasons of the foreign borrowings and origin of new words are selected. It appearance of new realities and objects is instrumental in above all things. Investigated vocabulary after the spheres of human activity it is possible to distribute on separate subgroups which are the important source of enriching of the political broadcasting. Except for words actually political discourse, this lexical paradigm is presented by legal, economic, technical, philosophical, cultural, sociological and psychological the adopted terms, which are used on denotations of realities, which have significant public or political value.

Key words: innovation, publicity-political vocabulary, borrowing, new words, political discourse.

УДК 81'42

Яцук Н.О.

МОВЛЕННЕВИЙ ЖАНР “ПОХВАЛА” В ТИПОЛОГІЇ КОМУНІКАТИВНИХ ЖАНРІВ

Сучасна лінгвістика характеризується посиленням уваги до мовленнєвої діяльності людини, її мовленнєвої поведінки, закономірностей використання мови. Відбувається розвиток такої галузі мовознавства, як жанрологія, сприяючи формуванню теорії мовленнєвих актів і теорії мовленнєвих жанрів (далі – МЖ).

У працях, присвячених дослідженню МЖ, активно обговорюються актуальні проблеми і суперечливі питання теорії МЖ: типологія жанрових форм, способи ідентифікації жанрів, методологія і термінологія жанрологічного дослідження, функціонування й модифікація жанрів у різних сферах спілкування; вивчається також специфіка МЖ у різних сферах мовленнєвої взаємодії з відповідними комунікативними ситуаціями і мовною особистістю людини. Незважаючи на наявність певної кількості праць, присвячених жанровим формам мови, багато МЖ не описано в лінгвістичній літературі взагалі, й навіть не визначено критерії їх виділення, особливо на матеріалі української мови. До малодосліджених МЖ належить, зокрема, й “похвала”.

Актуальність дослідження зумовлена підвищенням інтересу сучасної лінгвістики до втілення жанрових форм у діалогічному мовленні, характеристики особистості людини як продуцента та реципієнта мови. Хоча у сучасному українському мовознавстві є праці, присвячені вивченню компліментарних висловлень (Жокойло Л. О., Міщенко В. Я.), висловлень похвали (Клочко Л. І.), проте вони виконані на матеріалі англійської мови. Ґрунтовне дослідження лінгвістичної жанрології (чи ґенології) проводить Ф. С. Бацевич [2]. Однак праць, присвячених аналізу досліджуваного МЖ, в українському мовознавстві немає.